

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Varianța 6

Filiera teoretică – Profilul real;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

Subiectul I

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Reporter: «Am 16 ani. Citesc. Îmi plac mai mult cărțile decât oamenii. Ele – cele adevărate – nu vor să te convingă de nimic, nu vor să aibă „dreptate”, scriați în *Exuvii*. Care este diferența dintre atunci și acum, s-a schimbat ceva?

Simona Popescu: Mă bucură trimiterea la *Exuvii* într-un interviu despre bibliotecă. Dacă la 16 ani îmi plăceau mai mult cărțile decât oamenii, azi îmi plac și oamenii în preajma cărora pur și simplu te simți bine pe lume. Sunt oameni ca niște cărți.

Apoi au venit cărțile adolescenței, citite în gând și cu cei trei prieteni ai mei, Andrei Bodiu, Marius Oprea și Caius Dobrescu. Întâlnirea cea mai importantă atunci a fost cu *Antologia de poezie americană* și cu *Panorama poeziei universale* îngrijită de A.E. Baconsky. Și cu antologia poezilor germani din România, *Vânt potrivit până la tare*. Fondatoare, cum s-ar zice. Ne-au destupat mințile.

Ramific acum răspunsul la întrebare: cărțile ți le alegi. (Cum îi alegi și pe oamenii apropiați, nu?). Spune-mi ce citești ca să-ți spun cine ești. Pentru cărți trebuie, uneori, să ai răbdare. Și ele au cu tine. Cărțile așteaptă. E un timp al lor, al tău, când ți se deschid. Te atașezi de câte una (nu mereu din prima) pentru totdeauna, te însoțește toată viața. Pe altele le uiți, le părăsești. Cărțile nu se supără. Sunt pentru alții. Poate vei reveni, din altă vârstă a înțelegerii, poate îți vor spune și ție ceva, dacă le mai dai/îți mai dai o șansă. Sunt, adesea, o formă de a vorbi în minte cu tine însuși/însăși – prin gândirea altcuiva, care funcționează ca o oglindă deschisă spre ființa ta necunoscută încă. Astfel, cărțile te fac să cazi pe gânduri. Țasta e cel mai frumos lucru pe care ele ți-l dăruiesc. Și te ajută la greu. Când ești singur. Când ești la pământ. Cele scrise la persoana I singular sunt, poate, sprijinul cel mai mare. Oblic confesive, ascuns confesive, adesea. Autorul/autoarea nu vorbește doar despre sine, ci despre lume, despre tine, iar tu simți asta. Se produce miracolul lecturii de identificare. Te identifici mai ales cu o gândire, cu un fel de a vedea lucrurile. Fiindcă, da, avea dreptate Rimbaud, „eu e un altul”. Depinde cine este acest... altul, ce (meta)morfoze, ce schimburi se produc între tine și cel care ești tu.

după *Biblioteca de scriitor – Simona Popescu*,
interviu realizat de Ema Cojocaru cu Simona Popescu (2022)

Scie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I. Scie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
În adolescență, Simona Popescu citește *Panorama poeziei universale* îngrijită de
 - a. Marius Oprea.
 - b. Caius Dobrescu.
 - c. Andrei Bodiu.
 - d. A.E. Baconsky.
- II. Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
 - a. În opinia scriitoarei, cărțile vor să aibă întotdeauna dreptate.
 - b. La 16 ani, Simonei Popescu îi plăceau mai mult oamenii.
 - c. Vârsta cititorului influențează înțelegerea unei cărți.
 - d. Fiecare carte citită poate fi considerată o formă de autocunoaștere.

- III. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Reporterul întreabă:

Aveți idee câte cărți sunt în bibliotecă? ____ (1)

Biblioteca are o poveste a ei? Sunt și volume din alte biblioteci – a părinților sau a prietenilor, de pildă? ____ (2)

Cum a început pasiunea pentru lectură? ____ (3)

Sunt cărți la care ți-nești foarte mult dintr-un motiv sau altul? ____ (4)

după *Biblioteca de scriitor – Simona Popescu*,
interviu realizat de Ema Cojocar cu Simona Popescu (2022)

Simona Popescu răspunde:

- Țin la cărțile cu autograf. La cele dăruite anume mie de câte cineva. La una despre magie pe care am primit-o de la Gellu Naum. Țin la ce-am adus cu sacrificii (n-aveam bani!) din străinătate prin anii '90.
- O mulțime! Mii. Nu cred că mai găsiți ușor în București atâtea ca la noi. Ar mai trebui să renunțăm la ele, dar nu putem, aici semănăm foarte bine eu și Bogdan. La ale noastre, adunate o viață, s-au adăugat și cele – din copilărie până acum – ale Alexandrei, fata noastră.
- De Crăciun scot din cutiile coborâte din raftul de sus al debaralei globuri, ornamente, îngerași, căsuțe, pitici, jucării pe care le asociez cu copilăria. E un timp al copilăriei. Încerc să-l prelungesc cât mai mult.
- Cu textul *Vărul Pons* de Balzac a început. Copil foarte mic fiind, am mâzgălit cartea cu pixul și creionul. Scriam și eu, în felul meu. Am regăsit-o mai târziu: avea foi rupte, dar am citit-o așa, pe sărite și fără început. Mi-a plăcut foarte tare.
- Cărțile-s legate de anumiți oameni, de anumite secvențe de timp, de o anumită lumină din... trecuturi, de povești prin care au ajuns în casă. Acum câțiva ani le-am reluat pe cele cumpărate la sfârșitul liceului și în facultate. Îmi amintesc câte o împrejurare în care le-am cumpărat sau le-am primit.

- IV. Completează textul de mai jos, alegând varianta potrivită dintre cuvintele date: **primul, prima, primele, cu, de, pe, mi, le, îi, lucrat, lucrez, a lucra**. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre varianta selectată. **8 puncte**

Obiceiuri ____ (5) scris? Scriu direct în *laptop*, pentru că ____ (6) cu mai multe versiuni, mut lucrurile dintr-o parte într-alta, ____ (7) răsucesc. Se poate și pe hârtie, dar mi-e groază să transcriu, mă plictisește groaznic asta. Hârtia este pentru ____ (8) variantă, pentru improvizație. Am multe caiete, carnețele cu tot felul. Sunt bune de aruncat la gunoi, dar păstrez totul și pentru o anumită expresivitate vizuală, pentru dezordinea lor grafică.

după *Biblioteca de scriitor – Simona Popescu*,
interviu realizat de Ema Cojocar cu Simona Popescu (2022)

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Descumpănită de faptul că Marta nu era lângă mine, n-am știut ce să răspund, când un bărbat impunător, greoi, cu părul ca zăpada, se apropie. Ștefan mi-l prezintă și, rostind numele meu, adăugă cu accent ușor ironic:

— O viitoare romancieră...

— Mirona? repetă maestrul mirat. E ingenios, dar prea căutat, neverosimil... Să vii să-mi citești ceva. Lasă, că-ți găsesc eu alt pseudonim. Și, potrivindu-și ochelarii, ca un profesor care nu se decide să-ți pună o notă de trecere: Vino duminică la cenaclu.

Cenaclu! Ce simplu și firesc spuse cuvântul care, pentru mine, însemna „Sesam, deschide-te!”.

Nu mi-aș fi putut închipui că nu-l voi găsi pe Ștefan la cina, că nu va veni. Luându-și rămas-bun, se uitase atât de adânc în ochii mei și-mi șoptise atât de cald:

— Atunci, duminică... la cina!

Ce greu am scăpat de acasă în duminica aceea și cât de tulburată am intrat în casa maestrului! În ajun îi lăsasem în plic o schiță de câteva pagini. Iar acum mă înnebunea gândul că va trebui să citesc. Nu știam că lectura se anunța ca un spectacol de teatru, cu mult înainte, nici că începe la oră fixă, dar eram sigură că-l voi vedea pe Ștefan.

Maestrul s-a uitat la mine pe sub sprâncenele groase, cu o clătinare a capului, ca o dojană: „De ce-ai întârziat?”. Apoi, zâmbind, îmi arată un scaun, chiar lângă biroul lui. Nu știam că asta însemna că îmi citise schița și nota era bună.

Mai emoționată ca în fața comisiei de bacalaureat, privirile mele îl căutau pe Ștefan. Eram sigură că e foarte aproape și-mi urmărește fiecare mișcare, că-mi citește gândurile și-mi aude până și bătăile inimii. Când în cele din urmă m-am încredințat că n-a venit, am simțit o ușurare. Apoi, nu știu cum, m-a invadat suferința. Era de neîndurat. [...]

În liniștea încăperii, a zăbănit o sonerie. Speriată, am întors capul spre ușă. Dar maestrul făcea semn unui tânăr, care a înțeles că trebuie să răspundă la telefon. Doamna care citea își întrerupsese lectura. Lumea avea privirile îndreptate spre locul unde suna telefonul. Tânărul se grăbi într-acolo și, când se întoarse, în tăcerea încordată, rosti aceste cuvinte:

— Doctorul Ștefan... vă roagă să-l iertați, a trebuit să plece cu trenul de șase în provincie, nu poate veni și se scuză...

Maestrul părea uluit.

— Ciudat, foarte ciudat... Umerii se ridică, brațele se desfășură în semn de uimire. Ei, asta-i bună! Dar nici nu-l așteptam. Nu l-am poftit. La mine vine cine vrea. Prima dată, mai înțeleg, spuse, privindu-mă cu simpatie. Altminteri, nimeni nu-i poftit și n-are de ce să se scuze. Nu pricep nimic... Ce om ciudat!

Umerii i se ridică din nou și maestrul își potrivi iar ochelarii, nedumerit.

Am înțeles într-o frântură de clipă că telefonul era pentru mine. Că între riscul de a trece drept nebun față de gazda care nu-l poftise și acela de a mă dezamăgi, îl alesese pe cel dintâi. În inima mea, se răsucea ca un sfredel o durere amară și dulce. [...] Eram vrăjită, îndrăgostită...

Cella Serghi, *Cartea Mironei* (1967)

Scrive, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

A.

- I. Una dintre temele fragmentului selectat din opera literară *Cartea Mironei* de Cella Serghi este *Subiect și alteritate*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
- II. Precizează, în minimum 30 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat, motivându-ți alegerea. **6 puncte**

B.

Redactează un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi *dacă este important sau nu este important ca un adolescent să își stăpânească emoțiile în momentele decisive pentru viitorul său*. **18 puncte**

În elaborarea textului, vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **14 puncte**.

Pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea corectă a conectorilor în argumentare – 2 puncte; respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei – 1 punct, respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct).

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să ilustrezi tema **Subiect și alteritate**. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și unul dintre textele date (*Biblioteca de scriitor – Simona Popescu / Cartea Mironei* de Cella Serghi).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre următoarele elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;
- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date (literatura română/universală; pictură, cinematografie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 de puncte**.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.